

Лепшыя творы беларускіх пісьменнікаў выдаюцца ў перакладзе не толькі на рускую мову, але і на многія мовы братніх народаў СССР і краін народнай дэмакратыі. Расце і колькасць перакладаў на беларускую мову твораў рускіх і замежных класікаў, выдатных кніг братніх літаратур. Наш народ на сваёй роднай мове чытае творы А. Пушкіна і В. Шэкспіра, Т. Шаўчэнка і А. Міцкевіча, Р. Бёрнса і Я. Райніса, М. Горькага і Р. Тагора, І. Франка і Лу Сіня, Ул. Маякоўскага і Ю. Тувіма, В. Лацуса і А. Туманяна і многіх іншых пісьменнікаў.

Каб дапамагчы чытачу сабрацца ў гэтай велізарнай і разнастайнай кніжнай прадукцыі, у нас выдаюцца бібліяграфічныя даведнікі і ўказальнікі. Роля гэтых бібліяграфічных матэрыялаў у прапагандзе мастацкай літаратуры, у даследаванні ўзаемаўплываў і ўзаемасувязей нацыянальных літаратур надзвычай вялікая. Без іх не можа абыйсціся ні адзін даследчык літаратуры, настаўнік, студэнт, бібліятэчны работнік.

Значную цікавасць маюць бібліяграфічныя даведнікі аб беларускай літаратуры, якія за апошнія гады сталі з'яўляцца на рускай мове.

Вось грунтоўная праца **І. І. Старцава «Мастацкая літаратура народаў СССР у перакладах на рускую мову. 1934—1954 гг.»**, выпушчаная Дзяржаўным выдавецтвам мастацкай літаратуры. Тут сабраны вельмі багатыя і цікавыя звесткі аб выданні твораў многанациональнай савецкай літаратуры на рускай мове за дваццаць год.

На старонках 110—145 **І. І. Старцаў** прыводзіць бібліяграфічныя матэрыялы пра выданне кніг беларускіх пісьменнікаў на рускай мове, а таксама дае звесткі пра літаратурнакрытычныя артыкулы і рэцэнзіі на беларускай літаратуры, якія з'явіліся ў рускім перыядычным друку. Асабліва багатая і каштоўная бібліяграфія матэрыялаў аб жыцці і творчасці Янкі Купалы, аб выданні яго твораў (улічана 27 кніг тиражом 2 501 тыс. экзэмпляраў, выдадзеных у Маскве, Ленінградзе, Мінску, Смаленску, Пермі). Усяго ў кнізе **І. І. Старцава** ўлічаны творы ў перакладзе на рускую мову 56 беларускіх аўтараў. Каштоўнасць гэтага даведніка была б яшчэ большая, калі б у ім былі ўлічаны і пераклады твораў беларускіх пісьменнікаў, якія змешчаны ў перыядычным друку.

Вялікую цікавасць для чытача, асабліва рускага, мае таксама бібліяграфічны ўказальнік **Н. Б. Ватацы «Беларуская літаратура»**, выдадзены Дзяржаўнай бібліятэкай СССР імя Ул. І. Леніна.

НОВЫЯ БІБЛІАГРАФІЧНЫЯ ДАВЕДНІКІ

У гэтай кнізе таксама ўлічваюцца асобныя выданні твораў беларускіх пісьменнікаў на рускай мове і крытычная літаратура аб іх. Кніга «Беларуская літаратура» — не проста бібліяграфічны, але ў значнай ступені і біяграфічны даведнік, дзе чытач знайдзе кароткія звесткі аб жыцці і творчасці многіх беларускіх пісьменнікаў. Гэтым даведнік каштоўны ў справе прапаганды беларускай літаратуры за межамі нашай рэспублікі.

Шкада толькі, што ў біяграфічных матэрыялах аб жыцці і творчасці асобных пісьменнікаў трапляюцца зрэдку няправільныя сцверджанні і фактычныя недакладнасці. Наўрад ці можна пагадзіцца з неаднаразовым сцверджаннем аўтара кнігі, што ў ананімнай назме «Тарас на Парнасе» нібы паказаны толькі багі — героі грэчаскай міфалогіі. Больш правільна было б сказаць, што, ствараючы яркія рэалістычныя вобразы беларускіх сялян, невядомы аўтар паэмы надаў ім толькі імёны багоў, чым адначасова трапіна парадываў атрыбуты класіцызма. У раздзеле пра творчасць Я. Купалы **Н. Б. Ватацы** піша: «У 1904—1908 гадах Янка Купала быў рабочым на бровары. У гэтыя гады ён напісаў многа вершаў на польскай і беларускай мовах». (Падкрэслена мною.— **С. В.**) Атрымліваецца, што народны паэт Беларусі пісаў творы на польскай мове і ў 1905—1908 гады, хоць вядома, што з 1905 года ён пісаў толькі на беларускай мове. Няправільна называецца год вяртання **Ф. Багушэвіча** на Беларусь, дата смерці **Я. Купалы** і інш.

Сярод перыядычных бібліяграфічных выданняў, дзе рэгулярна змяшчаюцца матэрыялы пра беларускую літаратуру, трэба назваць перш за ўсё бюлетэнь «**Літаратура і мастацтва народаў СССР і зарубешных краін**», які выдаецца Усесаюзнай кніжнай палатай. Бюлетэнь ставіць сваёй мэтай інфармацыю пра культурныя сувязі ў галіне літаратуры і мастацтва паміж братнімі народамі СССР, а таксама пра культурныя сувязі савецкага народа з народамі замежных краін.

Пра творчыя сувязі братніх літаратур бюлетэнь дае надзвычай багатую і карысную інфармацыю. Тут, напрыклад, можна атрымаць звесткі, якія беларускія творы і якіх аўтараў з'явіліся ў перакладзе асобнымі выданнямі і ў перыядычным друку на мовах народаў СССР, што публікавалася з крытычных матэрыялаў аб беларускай літаратуры. Рэгіструюцца ў бюлетэні (праўда, далёка не поўна) пераклады твораў пісьменнікаў братніх рэспублік і замежных краін на беларускую мову.

На жаль, пра літаратурныя сувязі з